

Αρ.ΣΕ: 1470-22

6 Σεπτεμβρίου 2022

Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

**Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Τετάρτη, 07 Σεπτεμβρίου 2022 και ώρα 9.00 π.μ.**

Νομοθετική εργασία:

- 9.00 π.μ.**
- 1. Ο περί της Δωδέκατης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2015.**
(Αρ. Φακ. 23.01.056.146-2015)
 - 2. Ο περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.**
(Αρ. Φακ. 23.01.059.036-2018)
 - 3. Ο περί Απόπειρας Συνδιαλλαγής και Πνευματικής Λύσης του Γάμου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.**
(Αρ. Φακ. 23.01.059.037-2018)
 - 4. (α) Ο περί Γάμου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.**
(Αρ. Φακ. 23.01.059.038-2018)
(β) Ο περί Γάμου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2009.
(Πρόταση νόμου των βουλευτών κ. Νικόλα Παπαδόπουλου, Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, και Πανίκου Λεωνίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ.)
(Αρ. Φακ. 23.02.050.011-2009)

(γ) Ο περί Γάμου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2015.

(Πρόταση νόμου του βουλευτή κ. Άριστου Δαμιανού, εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.)

(Αρ. Φακ. 23.02.056.099-2015)

5. Ο περί Διαθηκών και Διαδοχής (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.

(Αρ. Φακ. 23.01.059.039-2018)

6. Ο περί Οικογενειακών Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.

(Αρ. Φακ. 23.01.059.040-2018)

7. (α) Ο περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.

(Αρ. Φακ. 23.01.059.041-2018)

(β) Ο περί Ρυθμίσεως των Περιουσιακών Σχέσεων των Συζύγων (Τροποποιητικός) Νόμος του 1999.

(Πρόταση νόμου των βουλευτών κ. Νικόλα Παπαδόπουλου, Χριστιάνας Ερωτοκρίτου, και Πανίκου Λεωνίδου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΔΗΚΟ.)

(Ν.36/99)

8. (α) Ο περί Τέκνων (Συγγένεια και Νομική Υπόσταση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018.

(Αρ. Φακ. 23.01.059.042-2018)

(β) Ο περί Τέκνων (Συγγένεια και Νομική Υπόσταση) (Τροποποιητικός) Νόμος του 2007.

(Πρόταση νόμου των βουλευτών κ. Άριστου Δαμιανού και Γιώργου Λουκαΐδη εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.)

(Αρ. Φακ. 23.02.048.019-2007)

Η ΣΕΠΚΒΟ σας υποβάλλει τα ακόλουθα σχόλια/ εισηγήσεις:

Ο περί Σχέσεων Γονέων και Τέκνων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018

Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού

Η έννοια το «βέλτιστο συμφέρον του παιδιού» θα πρέπει να προστεθεί ως επεξήγηση στην Ερμηνεία του νόμου και να είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, καθώς και να διασφαλιστεί οριζόντια σε όλα τα άρθρα του βασικού νόμου.

Η άποψη του παιδιού

Σε αρκετά άρθρα του νόμου γίνεται αναφορά ότι είναι σημαντικό σε κάθε απόφαση που λαμβάνεται όπως λήφθει υπόψη η άποψη του παιδιού. Συνεπώς, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός/ διαδικασία από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΥΨΥ) για τη διασφάλιση της ελεύθερης και ανεπηρέαστης άποψης του παιδιού, ανάλογα με την ηλικία του.

Σε περίπτωση διαφωνίας των γονέων, το σχολείο φοίτησης του τέκνου να είναι αυτό της περιφέρειας διαμονής του

Τα παιδιά δεν θα πρέπει να περιφέρονται από τη μια περιοχή/ επαρχία στην άλλη, ούτε να ταλαιπωρούνται μέσα σε χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες. Συνεπώς, προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, συμφωνούμε απόλυτα όπως το σχολείο φοίτησης του τέκνου να είναι αυτό της περιφέρειας διαμονής του.

Ρύθμιση επικοινωνίας με τα παιδιά

Η επικοινωνία με τα παιδιά οφείλει και θα πρέπει να ρυθμίζεται μέσα από διατάγματα, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης/ υπόθεσης. Για παράδειγμα, οι υποθέσεις διαζυγίου που συνδέονται με θέματα βίας στην οικογένεια ή κακοποίησης παιδιού, αναπόφευκτα θα πρέπει να έχουν αντίκτυπο/ επηρεάζουν τη ρύθμιση επικοινωνίας σε σχέση με το δράστη γονέα. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να υπερβαίνει των δικαιωμάτων κηδεμονίας του δράστη γονέα. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να υπάρξει άρθρο στο νόμο που να γενικεύει τη ρύθμιση επικοινωνίας με τα παιδιά.

Τροποποίηση του άρθρου 8 του βασικού νόμου

Άρθρο 8 - «Πράξεις από τον ένα γονέα»

Ο καθένας από τους γονείς επιχειρεί και μόνος του πράξεις αναφερόμενος στη γονική μέριμνα εφόσον πρόκειται για συνήθεις πράξεις επιμέλειας του προσώπου του τέκνου ή για πράξεις που έχουν επείγοντα χαρακτήρα.

Εισηγήση τροποποίησης του άρθρου 8 ως ακολούθως:

(α) με τη δημιουργία του υφιστάμενου άρθρου ως εδάφιο (1) και την προσθήκη μετά τη λέξη «χαρακτήρα» της φράσης «ή σε επείγουσες περιπτώσεις ιατρικής θεραπείας ή σε περιπτώσεις που το τέκνο είναι θύμα αδικήματος βίας στην οικογένεια ή οποιασδήποτε μορφής παιδικής κακοποίησης, εντός και εκτός της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης και της παραμέλησης από τον άλλο γονέα, κατόπιν καταγγελίας/ αναφοράς στις Διοικητικές Αρχές ή/και κατά τη διερεύνηση από τις Διοικητικές Αρχές",

(β) με την προσθήκη αμέσως μετά το νέο εδάφιο (1) του ακόλουθου νέου εδαφίου (2):

«(2) Στις περιπτώσεις τέκνου που είναι θύμα αδικήματος βίας στην οικογένεια ή σεξουαλικής κακοποίησης από τον άλλο γονέα κατόπιν καταγγελίας/ αναφοράς στις Διοικητικές Αρχές

ή/και κατά τη διερεύνηση από τις Διωκτικές Αρχές" εναντίον του γονέα αυτού, ο ένας από τους δύο γονείς με εξαίρεση τον **υπό κατηγορία/ καταδικασθέντα** γονέα, δύναται από μόνος του να ζητήσει την παρακολούθηση του τέκνου που είναι θύμα βίας στην οικογένεια **ή οποιασδήποτε μορφής παιδικής κακοποίησης, εντός και εκτός της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης και της παραμέλησης** από ειδικούς εμπειρογνώμονες και την παροχή υπηρεσιών στήριξης και αποκατάστασης του.».

Σημείωση/ σχόλια

Στην αρχική εισήγηση υπήρχε μόνο η σεξουαλική κακοποίηση παιδιού που δημιουργεί διάκριση εις βάρος όλων των υπολοίπων μορφών παιδικής κακοποίησης. Ως εκ τούτου, η ΣΕΠΚΒΟ εισηγείται να προστεθεί η φράση *"καθώς και οποιασδήποτε μορφής παιδικής κακοποίησης, εντός και εκτός της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης και της παραμέλησης."*

Θα πρέπει επίσης να οριστεί η έννοια των όρων *«επείγουσα περίπτωση ιατρικής θεραπείας»* και *«παραμέληση παιδιού»* στην Ερμηνεία του βασικού νόμου.

Η ΣΕΠΚΒΟ διαφωνεί κάθετα με την αρχική εισήγηση της φράσης *«καταδικαστικής απόφασης Δικαστηρίου που ασκεί ποινική δικαιοδοσία»*, γιατί ως γνωστό μέχρι να εκδοθεί μια δικαστική απόφαση, το παιδί βρίσκεται εκτεθειμένο σε συνεχή/ ή κλιμακωτό κίνδυνο. Συνεπώς, προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού θα πρέπει να είναι *"κατόπιν καταγγελίας/ αναφοράς στις Διωκτικές Αρχές ή/και κατά τη διερεύνηση από τις Διωκτικές Αρχές"*.

Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πρέπει να είναι πάνω από τα δικαιώματα κηδεμονίας του δράστη γονέα. Το κράτος οφείλει να δρα προληπτικά και έγκαιρα για τη διασφάλιση της προστασίας και ασφάλειας του παιδιού,

Η ίδια επιχειρηματολογία ισχύει και για την παράγραφο (β).

Προσδιορισμός του τόπου διαμονής του παιδιού

Αναφορικά με την τροποποίηση του άρθρου 9 – *Επιμέλεια του προσώπου*

9.-(1) *Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή και επίβλεψη, τη διαπαιδαγώγηση και εκπαίδευση του καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου διαμονής του.*

(2) *Κατά την ανατροφή του τέκνου, οι γονείς το ενισχύουν χωρίς διάκριση φύλου, να αναπτύσσει ελεύθερα και με κοινωνική συνείδηση την προσωπικότητά του.,*

Σημείωση/ σχόλια

Ο προσδιορισμός του τόπου διαμονής του παιδιού θα πρέπει να γίνεται στη βάση ορισμένων κριτηρίων και προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού το οποίο οφείλει να υπερβαίνει τα δικαιώματα κηδεμονίας των γονέων. Δεν μπορεί οι δύο γονείς να ζουν σε διαφορετικές επαρχίες και να υπάρχει η απαίτηση να δηλωθούν δύο τόποι διαμονής του παιδιού. Ένα παιδί δεν μπορεί να περιφέρεται και να ταλαιπωρείται καθημερινά μέσα στους δρόμους και σε διαφορετικές εκ διαμέτρου αντίθετες περιοχές, πόσο μάλλον διαφορετικές επαρχίες. Ένα παιδί χρειάζεται σταθερό και ασφαλές περιβάλλον διαμονής. Συνεπώς, η επιλογή του τόπου διαμονής καθώς και η φύλαξη του παιδιού θα πρέπει ν'αποφασίζονται κατόπιν αξιολόγησης από τις ΥΚΕ (σε σχέση με την καταλληλότητα του χώρου, των γονέων, κλπ) και όχι να δίνεται αυθαίρετα και στους δύο γονείς επειδή το επιβάλλει ο νόμος.

Η ΣΕΠΚΒΟ διαφωνεί κάθετα με την προτεινόμενη εισήγηση προσθήκης του ακόλουθου εδαφίου:

«Το Δικαστήριο δύναται στα πλαίσια της εξέτασης αίτησης σχετικά με τη γονική μέριμνα ανηλίκου να διατάξει τη συμμετοχή οποιουδήποτε διάδικου σε κατάλληλο συμβουλευτικό ή εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που μπορεί να υποβοηθήσει το πρόσωπο αυτό να δημιουργήσει, διατηρήσει ή βελτιώσει την εμπλοκή του στη ζωή του τέκνου ή που να επιτρέπει ή να υποβοηθήσει την

εμπλοκή του διάδικου στη ζωή του τέκνου με το να αντιμετωπίσει τη βίαιη συμπεριφορά του διάδικου.

Νοείται το Δικαστήριο θα βεβαιωθεί πριν την έκδοση του διατάγματος ότι το συμβουλευτικό ή εκπαιδευτικό πρόγραμμα προσφέρεται σε χώρο που είναι έυλογο να αναμένεται ο διάδικος που διατάσσεται να συμμετάσχει και η δεν συγκρούεται με το ωράριο εργασίας του.»

Σημείωση/ σχόλια

Η ΣΕΠΚΒΟ θεωρεί απαραίδεκτο το άρθρο αυτό και ζητούμε την ολική διαγραφή του. Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού οφείλει και πρέπει να μπαίνει πάνω από τα δικαιώματα κηδεμονίας του δράστη γονέα. Εδώ επιβάλλεται να γίνει προσθήκη άρθρου που να ικανοποιεί το Άρθρο 31 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης που αφορά την κηδεμονία, τα δικαιώματα επικοινωνίας και την ασφάλεια σε σχέση με τη βία κατά των γυναικών και τα παιδιά τους. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η τιμωρία και η αφαίρεση των δικαιωμάτων κηδεμονίας των δραστών γονέων λόγω της βίας που ασκούν για να διασφαλιστεί η προστασία και η ασφάλεια των παιδιών.

Επιτακτική ανάγκη εφαρμογής του Άρθρου 31 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης στον βασικό νόμο

Τα ακόλουθα άρθρα του βασικού νόμου:

- 6. Άσκηση γονικής μέριμνας
- 17. Προσωπική επικοινωνία
- 17Α. Προσωπική επικοινωνία του τέκνου με τους ανιόντες του
- 18. Συνέπειες κακής άσκησης, αφαίρεση γονικής μέριμνας και ανάθεση της σε επίτροπο
- 21. Αφαίρεση γονικής μέριμνας για αδίκημα,

θα πρέπει να τροποποιηθούν ώστε να ικανοποιούν το Άρθρο 31 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης που αφορά την κηδεμονία, δικαιώματα επικοινωνίας και ασφάλεια σε υποθέσεις βίας κατά των γυναικών και των παιδιών τους.

Επίσης, όπως προαναφέραμε, πέρα από τη βία στην οικογένεια θα πρέπει να προστεθεί η φράση "καθώς και οποιασδήποτε μορφής παιδικής κακοποίησης, εντός και εκτός της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένης και της παραμέλησης (και να διαγραφεί η φράση «σεξουαλική κακοποίηση»).

Διάταγμα επιβλεπόμενης επικοινωνίας

Το διάταγμα επιβλεπόμενης επικοινωνίας οφείλει να είναι σύμφωνο με το Άρθρο 31 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης που αφορά την κηδεμονία, δικαιώματα επικοινωνίας και ασφάλεια σε υποθέσεις βίας κατά των γυναικών και των παιδιών τους.

Επίσης, θα πρέπει ν'αναφέρεται ρητά στο νόμο ότι το διάταγμα επιβλεπόμενης επικοινωνίας θα εφαρμόζεται μόνο από λειτουργό των ΥΚΕ ή άλλο επαγγελματία υπό την εποπτεία των ΥΚΕ.

Ο περί Απόπειρας Συνδιαλλαγής και Πνευματικής Λύσης του Γάμου (Τροποποιητικός Νόμος του 2018

Γνωστοποίηση πρόθεσης έγερσης αγωγής διαζυγίου

10 (2) (β) αν ο επικαλούμενος με την αγωγή λόγος για τη λύση του γάμου είναι η αφάνεια ή σοβαρή ψυχική νόσος ή χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών ή αλκοολισμού του άλλου συζύγου ή ότι οι σχέσεις μεταξύ των συζύγων έχουν κλονιστεί και είναι αφόρητη η εξακολούθηση της έγγαμης σχέσης για λόγο που αφορά την άσκηση βίας εναντίον του από τον άλλο σύζυγο κατά την έννοια που αποδίδεται στη «βία» στον περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 εναντίον του από τον άλλο σύζυγο εναντίον του οποίου έχει γίνει καταγγελία/

αναφορά/ παράπονο στην Αστυνομία ή εκκρεμεί ποινική διαδικασία ή έχει εκδοθεί σχετική καταδικαστική απόφαση για τέτοιο αδίκημα από Δικαστήριο που ασκεί ποινική δικαιοδοσία,

Σημείωση

Η χρήση ουσιών και ο αλκοολισμός κλωνίζουν ανεπανόρθωτα το γάμο, και αποτελούν παράγοντες επικινδυνότητας, αιτίας και κλιμάκωσης της βίας προς τον άλλο σύζυγο.

Επίσης, η εμπειρία έδειξε ότι στο αρχικό τουλάχιστο στάδιο της βίας, τα θύματα προβαίνουν σε καταγγελία/ αναφορά/ παράπονο στην Αστυνομία, χωρίς να επιθυμούν την έναρξη ποινικής διαδικασίας, κυρίως λόγω φόβου. Το καταγεγραμμένο ιστορικό παράπτων στην Αστυνομία από το θύμα, ανεξαρτήτου ποινικής διαδικασίας, θα πρέπει ν'αποτελεί λόγο λύσης του γάμου.

Ο περί Οικογενειακών Δικαστηρίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018

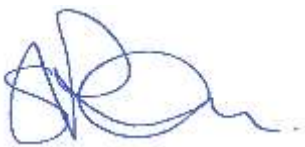
«Προσόντα διορισμού δικαστών.»

5 (2) *Επιπρόσθετα των προσόντων που προβλέπονται στο εδάφιο (1) ο διορισμός Δικαστή Οικογενειακού Δικαστηρίου προϋποθέτει και ευρεία γνώση σε θέματα οικογενειακού δικαίου και ιδιαίτερα σε θέματα βίας στην οικογένεια, βίας κατά των γυναικών, κακοποίησης παιδιών και δικαιωμάτων του παιδιού. ή αποδεδειγμένη εμπειρία στο χειρισμό δικαστικών υποθέσεων που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου.*

5 (3) *Οι Δικαστές του Οικογενειακού Δικαστηρίου λαμβάνουν συνεχή και υποχρεωτική επιμόρφωση γύρω από τα θέματα που εντάσσονται στη δικαιοδοσία του Οικογενειακού Δικαστηρίου και ιδιαίτερα σε θέματα βίας στην οικογένεια, βίας κατά των γυναικών, κακοποίησης παιδιών και δικαιωμάτων του παιδιού.*

Σημείωση

Ένα μεγάλο ποσοστό των υποθέσεων του Οικογενειακού Δικαστηρίου είναι υποθέσεις διαζυγίου που αφορούν ζητήματα κηδεμονίας, δικαιώματα επικοινωνίας και ασφάλειας σε σχέση με τη βία κατά των γυναικών και τα παιδιά τους. Δυστυχώς η εμπειρία έδειξε ότι σε αρκετές τέτοιες υποθέσεις είχαμε δικαστικές αποφάσεις που άφηναν εκτεθειμένα τις γυναίκες θύματα βίας και τα παιδιά τους, ακριβώς επειδή οι δικαστές αδυνατούσαν να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα και τις δυναμικές του φαινομένου της βίας.

Σουσάνα Παύλου

Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής

Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)